

Varsinais-Suomen ELY -keskus, Ympäristö ja luonnonvarat -vastualue, Vesiyksikkö

Yksikönpäällikkö Mirja Koskinen

Johtava vesitalousasiantuntija Juha-Pekka Triipponen

Eurajoen vesiensuojeluyhdistys ry

**Asia: Vastine VARELY:n vesiyksikön toiseen lausuntoon (19.2.2020),
koskien Eurajoen vesiensuojeluyhdistyksen aloitetta Säskylän Pyhäjärven
säännöstelyohjeiden uudistamiseksi (10.12.2019).
(Dnro VARELY/5776/2019)**

Lausunnossaan 19.2. VARELY:n Vesiyksikkö toteaa muun muassa näin: ”*Pyhäjärven säännöstelyrajojen osalta ELY-keskus ei näe myöskään tarvetta muutokselle, koska niissä on joustavuutta tilapäisten luonnonmukaisten häiriöiden ja alapuolisten tulvavahinkojen välttämisen osalta. Tätä joustavuutta on tarvittu myös kuluvan talven aikana.*”

Eurajoen vesiensuojeluyhdistys korostaa, että sen joulukuussa 2019 Vesiyksikölle jättämä aloite Pyhäjärven säännöstelyohjeiden uudistamisesta, perustuu ennusteisiin globaalin ilmastonmuutoksen seurauksena muodostuviin pysyviin, paikallisiin ilmasto-olosuhteisiin Eurajoen valuma-alueella (www.ilmatieteenlaitos.fi/ilmastonmuutoskysymyksiä). Vesiensuojeluyhdistyksen näkemyksen mukaan talvikauden 2019 – 2020 sääolosuhteet eivät ole ”tilapäisten luonnonmukaisten häiriöiden” aiheuttamia, vaan ilmastonmuutoksen aikaansaamia enenevässä määrin pysyviä sääolosuhteiden muutoksia. Yhdistys arvioi, että meneillään olevan talvikauden sääolosuhteet tulevat yleistymään ja ne tulevat vakiintumaan valuma-alueen tyypilliseksi talvisääksi. Lisäksi valuma-alueen vesitalouden haasteena tulee olemaan sääolosuhteiden äärevyys, joka tarkoittaa tulevaisuudessa pitkiä sade-tulvakausia ja helle-kuivakausia. Yleistäen valuma-alueella tulee vettä olemaan talviaikoina tulvariskiä asti, kun taas kesäaikana valuma-alue ja sen vesiekosysteemit tulevat enenevässä määrin kärsimään veden puutteesta.

Vesiyksikön lausunnossa viitataan Pyhäjärven säännöstelyohjeen kohtaan, jossa määrätään, että järven vedenpinta on kevättulvan varalta laskettava talven aikana 16.3. mennessä vähintään korkeuteen N43 + 44,85 m. Lupaehdon tätä kohtaa kuvataan, että se ”*ei ole ehdoton, vaan siinä otetaan huomioon juoksumääräykset ja tulovirtaaman ennakoarviot*”. Lausunnossa todetaan: ”*Näin ollen tuo lupaehdo joustaa talven vesitilanteen mukaan, eikä ELY-keskus näe siinä muutostarvetta.*”

Vesiensuojeluyhdistys toteaa, että 16.3.2020 klo 14.00 järven vedenpinnan korkeus oli 45,24 m. Pyhäjärven lähtövirtaama on jo useita viikkoja ollut noin 15 m³/s (www.ymparisto.fi). Alasatakunnan 12.3. julkaistussa numerossa oli artikkeli Pyhäjärven juoksutuksesta. Artikkelissa Vesiyksikön johtava vesiasiantuntija toteaa näin: ”*Olemme menneet riskirajoilla, jotta Pyhäjärven vedenpinta on saatu laskuun*”. Yhdistyksen tulkinnan mukaan ko. lupaehdon joustovara on nyt käytetty loppuun. Tällä hetkellä lupa ensisijaisesti määrittelee juoksumäärät. Säännöstelyohjetta noudatetaan tilanteessa, jossa Vesiyksikön mukaan: ”*Helmikuussa talvimyrsky kasteli muutamia mökkirakennuksia järven itärannalla.*”

Vesiensuojeluyhdistys toistaa ehdotuksensa, että päivämääräraja 16.3. tulisi poistaa ohjeista ja korkeuteen N43 + 44,85 m tulisi pyrkiä ainoastaan, jos kevään vesitilanne niin vaatii. Lisäksi yhdistys kyseenalaistaa kesäaikaisen vedenpinnan alentamisen korkeuteen N43+44,97 m. Järven kesäaikainen vedenpinnan korkeus tulisi ottaa uudelleen tarkasteltavaksi. Kesäkorkeuden tulisi taata valuma-alueen riittävä lähtövirtaama. Riittävä kesäkorkeus on

myös itse järven kannalta tärkeä ekologisen tilan vaikutustekijä.

Kuten Vesiyksikön lausunnossa olevasta lähtövirtaama -kuvaajasta vuodelta 2019 käy ilmi, Pyhäjärven juoksutus vaihteli suurimman osan vuodesta säännöstelyohjeiden kuivakauden suositusvirtaaman (2m³/s) tuntumassa. Aikaisempina vuosina juoksutus on ollut pitkiä aikoja alle suositusrajan, jopa lähellä nykyistä alarajaa 0,8 m³/s. Näin pitkään jatkuneet, vähäiset juoksutukset ovat aiheuttaneet merkittävää haittaa Eurajoen ekologiselle tilalle sen vesiekosysteemeille sekä jokivarren virkistyskäytölle.

Vesiensuojeluyhdistys toistaa ehdotuksensa muuttaa Kauttuan padon juoksutuksen kuivakauden alarajaksi 2m³/s. Tällöin kuivakauden suositusjuoksutus voisi vaihdella välillä 3,2 – 6 m³/s riippuen Pyhäjärven tulovirtaamasta.

Eurajoen vesiensuojeluyhdistyksen mielestä talvikauden 2019 – 2020 Pyhäjärven säännöstely on toistaiseksi tehty olosuhteet huomioon ottaen mahdollisimman hyvin. Säännöstelyn onnistuminen on pitkälti perustunut ELY-keskuksen soveltamiin säännöstelyohjeiden joustoihin, sekä Eurajoen yläjuoksun arvioitua suurempaan virtauskapasiteettiin. Juoksutus Eurajokeen on hetkittäin ollut jopa n. 16 m³/s, joka on jo lähellä juoksutuksen ylärajaa. Siitä huolimatta yläjuoksun tulvavahingot ovat toistaiseksi olleet suhteellisen vähäisiä. Sen sijaan joen keskijuoksulla jokivesi on levittäytynyt laajoille peltoaukeille. Esimerkiksi Lammin alueella tulvavesi oli 23.2. levittäytynyt n. 150 ha suuruiselle peltoalueelle (Kuva: Lammi230220).

Vesiensuojeluyhdistys katsoo, että talvikauden 2019 – 2020 nykyisistä säännöstelyohjeista merkittävästi poikkeava säännöstelykäytäntö osoittaa kuinka tarpeellista ohjeiden uudistaminen on. Ennusteiden mukaan valuma-alueen tulva- ja kuivakaudet tulevat edelleen yleistymään ja äärevöitymään. Ilmastonmuutoksen aikaansaama Eurajoen valuma-alueen hydrologisen tilan hallitseminen on kuitenkin mahdollista uutta tutkimustietoa soveltamalla. Vesiensuojeluyhdistyksen mielestä yksi tärkeimmistä hallinnan keinoista tulee olla Pyhäjärven säännöstelyohjeiden uudistaminen pysyvästi vastaamaan valuma-alueen muuttuvia hydrologisia olosuhteita.

Eurajoen vesiensuojeluyhdistys esittää, että Vesiyksikkö käynnistää valmistelut Säkylän Pyhäjärven säännöstelyohjeiden uudistamiseksi mahdollisimman pian. Vesiensuojeluyhdistys on mielellään apuna uudistamisprosessin käynnistämisessä. Yhdistyksen mielestä yksi luonteva tapa edetä asiassa, on ottaa säännöstelyuudistus käsiteltävien asioiden kärkihankkeeksi laajennetussa Eurajoen vedenkäytön yhteistyöryhmässä.

Eurassa 19. maaliskuuta 2020

Eurajoen vesiensuojeluyhdistys ry hallituksen puolesta:

Seppo Varjonen
puheenjohtaja

Jari Lainio
varapuheenjohtaja

Yhteystiedot:

Seppo Varjonen
Karvarinkuja 7 27400 Kiukainen
p. 050 5607357
sevarjo@saunalahti.fi
www.evsy.fi